

For example, “At ten in the morning, the cameraman Shishenok died. He was the first. On the first day we learned that another one was left under the debris-Valera Khodemchuk. They never did reach him. They buried him under the concrete. And we didn't know then that they were just the first ones” [1, p.11] or “Over the radio they tell us they might evacuate the city for three to five days, take your warm clothes with you, you'll be living in the forest. In tents. People were even glad-a camping trip!...Only the women whose husbands had been at the reactor were crying” [1, p. 8].

Hence, we can make **a conclusion** that according to Svetlana Alexievich and Sara Danious the genre of the novel is the hybrid one. It comprises the peculiarities of the polyphonic and testimonial novels. Furthermore, the combination of journalistic and fictional approaches has made the novel “Voices from Chernobyl. The Oral History of a Nuclear Disaster” a vivid example of the Literature of fact, not just the documentary writing.

ЛІТЕРАТУРА

1. Alexievich S. Voices from Chornobyl. The oral history of a nuclear disaster / Preface and translation by Keith Gessen. – New York: Dalkey Archive Press, 2005. – 251p.
2. Polyphonic Novel [електронний ресурс] / Robert Clark // THE LITERARY ENCYCLOPEDIA – 2006 –Режим доступу: <https://www.litencyc.com/php/stopics.php?UID=876&rec=true>
3. Saini S. Rvisiting the world of “Chernobyl” after the nuclear disaster through “Testimonials” [електронний ресурс] / S Saini // Proceedings of the Indian History Congress. – 2012. – №73.Режим доступу: http://www.jstor.org/stable/44156309?seq=1#page_scan_tab_contents
4. Selden R. A Reader's Guide to Contemporary Literary Theory / Selden R., Widdowson P., Brooker P. – Pearson Longman, 2005. – 302 p.
5. Svetlana Aleksievich's Nobel Win [електронний ресурс] / Sarah Gessen//The New Yorker – 2015 – Режим доступу: <http://www.newyorker.com/books/page-turner/svetlana-alexievichs-deserved-nobel-win>
6. The Poetics of Memory in Post-Totalitarian Narration: CFE Conference Papers Series November 3, Lund, Sweden/ Lund University/ ed. J. Lindbladh . – Lund: The Centre for European Studies at Lund University, 2008. – 201 p.
7. Why reporter Svetlana Alexievich won the Nobel Prize in literature[електронний ресурс]: the magazine article / David I. Ulin// The Los Angeles. – 2015 – Режим доступу: <http://www.latimes.com/books/jacketcopy/la-et-jc-svetlana-alexievich-nobel-winner-20151008-story.html>

Кавка О.

Науковий керівник – проф.Задорожна І.П.

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Організація системи навчання змінювалася в ході історії. Різні її форми мали місце на певних стадіях розвитку суспільства. Серед загальновідомих форм виділяють: індивідуальне навчання, тобто навчання учня з викладачем один на один та виконання учнем усіх завдань індивідуально; індивідуально-групове навчання, де викладач працює з групою учнів, але навчальна робота є індивідуальною; класно-урочна форма навчання, яка використовується дотепер. Оскільки усі ці форми свого часу доводили свою недостатню ефективність, вони змінювали одна одну послідовно. У сучасній освіті використовується класно-урочна система, яка також має низку недоліків. О. І. Пометун та Л. В. Пироженко визначають такі найістотніші з них: орієнтованість на середнього учня, часто висока складність навчання для слабких учнів як за рахунок темпу, так і змісту навчання, неможливість повної реалізації в навчальному процесі індивідуальних особливостей учнів [1, с. 4]. Отже, існує нагальна необхідність у використанні новітніх технологій навчання, таких як інтерактивні технології навчання.

Прототипом інтерактивних технологій навчання можна вважати колективний спосіб навчання, який виник в Україні ще у 20-х роках ХХ століття. З того часу проблемою інтерактивних технологій навчання займалася низка учених, а саме: С. Ю. Ніколаєва, О. І. Пометун, Л. В. Пироженко, Н. О. Яковлева, П. Шевчук, С. О. Сисоєва та інші.

Мета статті – визначити ефективність та доцільність використання інтерактивних технологій навчання у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на практичних заняттях з англійської мови.

Слово інтерактивний походить від англійського слова “interactive”, яке в подальшому лексичному розгляді можна поділити на “inter”, що означає взаємний та “active” – активний, дієвий. Таким чином, інтерактивний – такий, що взаємодіє. Ю. А. Петрусевич визначає інтерактивне навчання як процес передачі і засвоєння знань, навичок, умінь та способів пізнавальної діяльності, побудований на застосуванні інтерактивних технологій у навчальному процесі. Інтерактивне навчання передбачає розкриття індивідуальних, пошукових та творчих здібностей студента [3, с. 314]. Суть інтерактивного навчання полягає у тісній взаємодії усіх студентів між собою. За даного виду навчання використовується суб'єкт-суб'єктний тип відносин між викладачем та студентами, який передбачає взаємоповагу викладача до студентів та навпаки. Більш того, відсутнє домінування педагога над студентами, які можуть вільно висловлювати свої думки та виражати свою позицію з приводу матеріалу, що вивчається. Студент та викладач виступають рівноправними суб'єктами навчання та беруть до уваги думки одне одного. Інтеративність у навчанні також передбачає активну взаємодію

студентів між собою, вони можуть обговорювати проблему разом, вирішувати її у групах і пропонувати свої варіанти на загальне або ж ділитися своїми думками кожен індивідуально з усіма. Такий тип навчання дозволяє студентам, що зрозуміли та засвоїли матеріал, пояснювати його однокласникам, що допомагає їм запам'ятати його ще краще.

Інтерактивна модель навчання має низку переваг, що і робить її настільки ефективною. Перш за все, даний тип навчання допомагає у становленні здобувача вищої освіти як соціально та громадянсько компетентного індивідуума, розширює здатність до пізнання, аналізу та застосування інформації, яка засвоюється на високому рівні, сприяє формуванню практичних умінь та навичок, корисних у повсякденному житті. На інтерактивних заняттях педагог виступає організатором, консультантом або фасилітатором дискусій, що ведуться на основі демократичного, рівноправного партнерства між учасниками навчального процесу. Вагомим є той факт, що студенти є глибоко вмотивовані, оскільки вони з цікавістю відвідують такі заняття та беруть участь в пізнанні з задоволенням. Єдиним недоліком інтерактивних технологій навчання є те, що навіть невелика кількість інформації засвоюється протягом довгого періоду, проте формуються ґрунтовні знання та вміння.

У сучасному світі досить важливим є уміння креативно мислити, вміти шукати інформацію та застосовувати її. Саме цьому сприяє інтерактивна модель навчання. В. Г. Редько вважає, що технології інтерактивного навчання іншомовного спілкування спрямовані на те, щоб максимально підвищити рівень пізнавальної активності студентів відповідно до цілей навчання у межах сфер, тем і ситуацій спілкування. Проаналізувавши підручники з іноземних мов та провівши спостереження за навчальним процесом у якому використовувалися інтерактивні технології, В. Г. Редько визначив критерії ефективності застосування інтерактивних видів діяльності:

- 1) мотивація до навчання;
- 2) підвищення пізнавальної активності;
- 3) активізація мислення;
- 4) інформативність;
- 5) реалізація співпраці у колективі;
- 6) результативність.

Саме тому науковець розглядає інтерактивні технології у навчанні іноземних мов як творчі види діяльності [2, с.30].

Існує безліч інтерактивних технологій навчання іноземних мов. Г. Е. Борецька виділяє такі форми інтерактивних технологій [3, с.282]:

- 1) дискусійні;
- 2) ігрові;
- 3) тренінгові.

Дискусійні форми інтерактивних технологій характеризуються наявністю діалогу, обговорення, дискусії, в ході яких учасники обмінюються своїми думками та досвідом. До них належать: евристична бесіда, презентація, дискусія, «мозковий штурм», «круглий стіл», «акваріум», «квадро», «світлофор», рольова дискусія, обговорення відео- та аудіозаписів. Дискусії мають велику виховну та освітню цінність у пізнавальній діяльності студентів. Саме вони формують основу технологій опрацювання дискусійних питань. Такі види діяльності передбачають попереднє опрацювання матеріалу студентами та чітку організацію. Дискусійні форми найчастіше використовуються для закріплення навчального матеріалу та мотивації студентів до навчальної діяльності.

Ігрові технології навчання поділяються на три категорії: ділові ігри, рольові ігри та організаційно-діяльнісні ігри. Ділові ігри використовуються в професійному навчанні та передбачають моделювання виробничих ситуацій. Рольові ігри передбачають прийняття певних ролей студентами. Серед них виділяють: «ділову гру», «діловий театр», «інтерв'ю», конкурси практичних робіт з їх обговоренням, рольові ігри, моделювання ситуацій, проектна методика та метод кейсів. Така робота розвиває позитивне ставлення до навчання, навчає працювати в колективі, розвиває комунікативні здібності, критичне мислення та креативність.

Тренінгові форми інтерактивних технологій є своєрідним поєднанням дискусійних та ігрових форм. До них належать: комунікативні тренінги, колективне вирішення творчих завдань, практичні вправи, групова робота з літературою та зустрічі з запрошеними гостями. Важливим елементом тренінгових форм є рефлексія, яка підсумовує роботу на практичному занятті.

Отже, інтерактивні технології навчання є ефективними та доцільними у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на практичних заняттях з англійської мови, оскільки вони мотивують студентів, розвивають креативне мислення та навчають їх формувати та висловлювати власну думку, що є необхідним у сучасному світі. Використання цих технологій не лише розвиває уміння та навички студентів до самовираження, а й вчить поважати думку інших, працювати в команді та прагнути до досконалості. Інтерактивні технології

навчання доцільно використовувати як під час вивчення нового матеріалу, так і в ході закріплення та контролю знань, умінь та навичок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко / За ред. О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004 – 192 с.
2. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько // Рідна школа. – 2011. – №8–9. – С. 28–36.
3. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С.Ю. Ніколаєва, Г.Е. Борецька, Н.В. Майєр, О.М. Устименко, В.В. Черниш та інші; [за ред. С.Ю. Ніколаєвої; техн. ред. І.Ф. Соболевої]. – К.: Ленвіт. 2015. – 444 с.
4. Хоменко А. Суб'єкт-суб'єктні відносини як основа реалізації сучасної парадигми вищої освіти в Україні / А. Хоменко // Педагогічні науки. – 2015. – № 64. – С. 66–74.
5. Шевчук П. Інтерактивні методи навчання: навч. посібник. / За заг. ред. П.Шевчука і П.Фенриха. – Цецін: Вид-во WSAP, 2005. – 170 с.

Гришук Ю.

Науковий керівник – доц. Зубрик А. Р.

РОЗВИТОК КРЕАТИВНО-КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Один із видів розумової діяльності людини – це критичне мислення, що характеризується високим рівнем інтелектуального сприйняття, розумінням і об'єктивним підходом до навколишнього інформаційного поля. Розвиток критичного мислення є невід'ємною частиною модернізації сучасної школи загалом і оптимізації навчання англійської мови зокрема.

Мета статті – розглянути необхідність та методи формування та розвитку креативно-критичного мислення учнів при вивченні англійської мови в сучасних умовах.

Актуальність розвитку креативно-критичного мислення обумовлена практичною потребою суспільства в особистості, яка володіє певними якостями мислення. Ця потреба заснована на розвитку тенденції просування країни до вільного суспільства, якому відповідає вільна творча особистість. Свобода мислення має на увазі його критичну спрямованість. На уроках англійської мови формування критичного мислення здійснюється перш за все, завдяки таким видам мовленнєвої діяльності, як читання, письмо і усне мовлення.

Визначити, що таке критичне мислення не просто, тому що воно може означати зовсім різні речі для різних людей в різних контекстах і культурах. За словами Р.Х. Енніса, критичне мислення можна описати як, «... розумне рефлексивне мислення, яке зосереджується на прийнятті рішення в що вірити і що робити» [6, с. 47]. Взагалі, критично осмислювати питання означає розглядати це питання з різних точок зору, досліджувати та піддавати сумніву будь-які можливі припущення, що можуть лежати в основі питання, а також вивчати можливі альтернативи [5, с. 3].

На нашу думку, критичне мислення виводить заняття на якісно вищий рівень оскільки заняття, які містять елементи критичного мислення, як правило, є цікавішим і привабливішим. Також залучення питань, які сприяють критично-креативному мисленню, допомагає створити в класі більш виразну атмосферу колективу. Учні розуміють, що вони працюють разом і від їхніх дій залежить успіх цілої групи, тому з більшою активністю будуть брати участь у роботі на уроці. Розглянемо, наприклад, два можливих завдання для обговорення, пов'язаних з навколишнім середовищем:

Перше завдання – узагальнити основні проблеми навколишнього середовища.

Друге – окреслити проект листа, адресованого меру міста, для вирішення екологічних проблем у місті та його околицях. Хоча вчитель може вважати обидва підходи рівноцінними з точки зору того, наскільки добре вони сприяють використанню мови в класі, але стає ясно, що друга тема буде більше заохочувати та зацікавлювати учнів.

Стратегії розвитку критичного мислення, що застосовуються при формуванні компетентності у читанні на уроках англійської мови, можуть бути успішно використані і на інших предметах. Список стратегій включає: анотування тексту, попередній перегляд, контекстуалізація, постановка питань учнями, рефлексія, викладання тексту в загальних рисах та стислий виклад, висловлення власної думки, порівняння та протиставлення різних текстів, що мають спільну тематичну спрямованість [1, с. 25].

На уроках англійської мови можна використовувати не тільки вищезгадані види стратегій, але й цілий арсенал інших прийомів і методів, які сприяють розвитку критичного мислення на різних етапах навчання, наприклад:

- створення «кластерів» при введенні нових тим, що будують асоціативне поле, що власне являє собою мозковий штурм;